

Hormajärvi-yhdistys ry

TOIMINTASUUNNITELMA

2020-2021

Kaudella 1.5.2020-30.4.2021, Hormajärvi-yhdistys ry. jatkaa toimintaansa Hormajärven vesiensuojelun ja vesiluonnon monimuotoisuuden edistämiseksi sekä järven vaikutuspiiriin kuuluvan alueen luonnonsuojelun ja asukkaiden yleisen viihtyvyyden puolesta.

Hormajärvi ei ole saavuttanut kansallisissa vesienhoitosuunnitelmissa määriteltyä hyvää ekologista tilaa, vaikka järven tila on parantunut. Jotta jatkotoimenpiteet voidaan suunnitella ja kohdentaa siten, että ne ovat tehokkaita ja vaikuttavia, on järven tilasta ja aiempien hoitotoimenpiteitten vaikutuksesta saatava tarkempi kuva, kuten **Hormajärven hoito- ja kunnostussuunnitelmassa**¹ vuosille 2019-2027, on suositeltu. Tämän mukaisesti selvitetään syvänniveden hapetuksen vaikutukset Hormajärven yleiseen tilaan sekä hoitokalastuksen ja muiden kunnostustoimenpiteitten vaikutuksia ja jatkotarve.

Näiden selvitysten sekä jatkotoimenpiteitten tekemistä varten Hormajärvi-yhdistys ry. on hakenut yhdessä Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n (LUVY) kanssa rahoitusta Vesiensuojelun tehostamisohjelmasta² vuosille 2020-2022. **Hormajärven vesistökuunnostus 2020-2022-hanke sai rahoituksen ja se on käynnistynyt.** Tehostamisohjelman rahoitus kattaa n. 50% selvitys- ja kunnostustoimenpiteitten kustannuksista näinä vuosina.

¹ ”Hormajärvi kohti hyvää tilaa 2019-2027”; <http://www.hormajarvi.fi/Kunnostus.html>

² <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/avustukset-vesiensuojelun-tehostamisohjelman-toteuttamiseen>

Hormajärvi-yhdistys ry ja Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry. (LUVY) ovat tehneet Hormajärven vesistökuunnostuksen vuoden 2020-2022 suoritettavien toimenpiteiden suunnittelusta ja toteutuksesta yhteistyösopimuksen, LUVY vastaa hankkeen toimenpiteiden toteutuksesta, hallinnoinnista ja maksuliikenteestä sekä raportoinnista Hormajärvi-yhdistykselle ja Uudenmaan ELYlle. Hanketta koskevat päätökset tehdään ohjausryhmässä, jossa Hormajärvi yhdistystä edustaa Anna-Stiina Heiskanen. LUVY raportoi marraskuussa 2020 hankkeen toteuman sekä seuraavan vuoden budjettitilanteen. Lisäksi tarkennetaan tarvittaessa hankkeen v. 2021 suunnitelmia ja budjettia. Tammikuussa 2021 käydään läpi hankkeen vuosiraportti sekä talousluvut. Toukokuun 2021 loppuun mennessä LUVY raportoi hankkeen edistymisestä kevään tilanteesta toiminta- ja talousluvut eriteltyinä.

LUVY toimittaa vuoden 2020 mittaustulokset loka/marraskuussa 2020 ja alkuvuoden 2021 tulokset maaliskuu/ huhtikuussa. LUVYn edustaja esittelee hankkeen tuloksia ja edistymistä Hormajärvi-yhdistyksen vuosikokouksessa 2020 ja 2021. Ohjausryhmä hyväksyy hankkeen raportit.

Hormajärvi-yhdistys vastaa rahoitusosuutensa (50%) lisäksi hapetuslaitteiden sähkölaskuista ja on tehnyt hapetuslaitteista tarvittavat sopimukset Vesi-Ekon kanssa. Hapetuksen urakoinnin kustannukset sisältyvät hankebudjettiin.

Hormajärven vesistökuunnostushankkeen toimintasuunnitelma 2020-2021:

1. Hoitokalastuksen vaikutusten arviointi.

Selvitetään hoitokalastuksen vaikutuksia järven tilaan ja ravintoverkon rakenteeseen. Tarkennetaan ja tehostetaan kohdennetusti ravintoverkkokunnostuksen jatkoa Hormajärven kunnostuskeinona. Aiempina vuosina tehdystä hoitokalastuksesta pidetään taukoa, koska saaliin määrä ei ole ollut viime aikoina enää riittävän suuri hoitotavoitteen saavuttamiseksi.

Tehdään kalaston rakenteen selvitys: verkkokoekalastus (heinä- ja elokuussa 2020) sekä järven ravintoverkon rakenteen selvitys, johon kuuluu myös järven kasvi- ja eläinplanktonyhteisöjen koostumuksen selvittäminen (näytteenotto ja analyysit). Vuonna 2021 tehdään kalastustiedustelu kalastuksessa ja saaliissa tapahtuneiden muutosten selvittämiseksi (edellinen selvitys tehty v. 1998) sekä ravintoverkkokunnostuksen näytteenottojen tulosten sekä vaikutusten arvioinnin raportointi suosituksineen ja jatkotoimenpide-ehdotuksineen.

2. Kosteikkorakentamisen vaikutusten arviointi ja jatkon suunnittelu

Hormajärven valuma-alueelle on rakennettu kosteikkoja Paloniemeen vuonna 2008 ja Koivulan pellolle vuonna 2018, sekä aiemmin on parannettu ns. Mustalahden kosteikkoa. Myös virtaamahidasteita on rakennettu järveen laskeviin ojiin. Kosteikkojen rakentamisalueita kartoittava maastokatselmus tehtiin v. 2017. Vuosina 2020-21 jatketaan Koivulan kosteikon toimivuuden seuranta näytteenotolla. Vuonna 2021 tehdään selvitys, minkä tyyppisiä kosteikkoja Hormajärven valuma-alueelle on jatkossa tarkoituksenmukaista rakentaa tai onko tarpeen kunnostaa ja parantaa jo olemassa olevia vanhoja kosteikkoalueita ja virtaamahidasteita.

3. Hormajärven syvänehapetuksen vähentämisen vaikutusten arviointi ja seuranta.

Hormajärven läntisessä syvänteessä on ollut toiminnassa kaksi Mixos-hapetinta vuodesta 2008 alkaen. Hapettaminen on auttanut syvänteen pitämisessä hapellisena ja alusveden fosforipitoisuudet kohtuullisina, mutta vaikutusta ei ole voitu todentaa järven yleisessä ravinnetilassa. Hoitosuunnitelman suositusten mukaisesti tehdään selvitys hapetuksen merkityksestä järven ravinnepitoisuuksien ja ekologisen tilan paranemiseen. Pidetään taukoja

hapetuksessa ja seurataan sekä arvioidaan järven tilan kehitystä. Arvioidaan hapetuksen lopettamisen vaikutukset. Pidetään kuitenkin valmius hapetuksen jatkamiseksi, mikäli syvänteen happitilanne merkittävästi heikkenee. Hapetuksen vähentämisen vaikutuksia happi- ja ravinnepitoisuuksiin seurataan tihennetyllä näytteenotolla v. 2020 ja 2021. Tehdään mittauksia myös itäisellä altaalla. Arvioidaan tarve hapetuksen jatkolle vuosina 2021-2022.

Hankkeessa tehdään yhteistyötä Hormajärven vesi- ja kalastusosakaskuntien kanssa erityisesti ravintoverkkokunnostuksen ja kalastusselvityksen yhteydessä. Lisäksi Hormajärvi-yhdistys ry. pyrkii edistämään maatalousneuvontaa osallistumalla sidosryhmänä LUVYn vetämiin verkostoitumishankkeisiin ja tiedottamaan valuma-alueen maanviljelijöille hyvistä maanparannusmenetelmistä. Hormajärvi-yhdistys osallistuu myös aktiivisesti Lohjan kaupungin kaavasuunnitteluun, erityisesti koskien hulevesijärjestelmien ja sini-viher-infran suunnittelua alueella Paloniemi II, jonka asemakaavan valmisteluvaihe alkaa 2020 syksyllä. Lohjan kaupunki toteuttaa hulevesikosteikkojen suunnittelun ja rakentamisen alueelle.

Hormajärvi-yhdistyksen muu toiminta 2020-2021:

- **Tehostetaan varainhankintaa, lähetetään jäsenrekisterissä oleville henkilöille jäsenmaksu muistutuskirje. Pyritään kutsumaan koolle Pro Hormajärvi-ryhmä**, jonka tarkoituksena on avustaa yhdistyksen hallitusta varainhankinnassa ja hoidon suunnittelussa.
- **Jatketaan sinilevien esiintymisen tarkkailua läntisellä altaalla** ja tiedotetaan havainnoista yhdistyksen Facebook-sivuilla sekä valtakunnallisen leväseurannan sivuilla Järvi-Wikissä.
- **Kannustetaan jäsenistöä ja muita asukkaita omaehtoiseen järviluonnon suojeluun:**
 - o **välttämään kovaäänistä moottoriveneilyä tai muuta moottoriurheilua**
 - o välttämään lannoitteiden, kemikaalien, muovien ja jätteiden joutumista järveen.
 - o huolehtimaan rantasaunojen jätevesistä asianmukaisesti.
 - o palauttamaan isot emo-petokalat (kuten hauet) järveen (ks. kestävä kalastus).
 - o kunnioittamaan pesiviä lintuja ja poikueita.
- **Tiedotetaan ajankohtaisista asioista ja tapahtumista sekä jaetaan tietoa** Hormajärven tilasta ja mittauksista yhdistyksen Facebook-sivuilla, jäsenkirjeillä 4-5 kertaa vuodessa ja www-sivuilla <http://www.hormajarvi.fi/> jonka kautta myös jaetaan tutkimus/ selvitys raportteja.
- **Tehostetaan yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa**, kuten Hormajärven vesi- ja kalastusosakaskunnat, Uudenmaan ELY-keskus ja Lohjan kaupunki. kunnostustoimien tuki- ja rahoitusmalleja kehitetään yhdessä eri sidosryhmien kanssa. Pyritään käynnistämään yhteistyö alan oppilaitosten kanssa. Osallistutaan Vesistökuunnostusverkoston³ tapahtumiin ja seminaareihin ja hyödynnetään muiden toimijoiden kokemuksista.
- **Vuosikokous ja kesäjuhla** järjestetään kesällä 2021 ja **elokuun merkkitulet** syytetään yhdistyksen aloitteesta elokuun viimeisenä lauantaina 2021.

³ ks. vesistökuunnostusverkosto; <https://www.ymparisto.fi/vesistokunnostusverkosto>